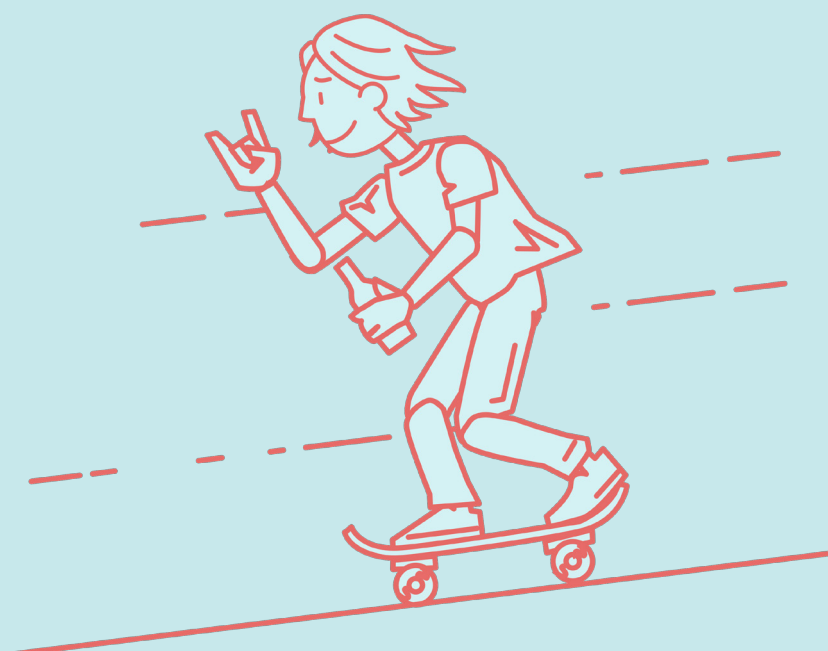

Risicogedrag

Voortgezet onderwijs

Universiteit Leiden

BRAIN AND DEVELOPMENT RESEARCH CENTER

Risicogedrag

Wereldwijd bestuderen wetenschappers risicogedrag. Dat gebeurt ook aan de Universiteit Leiden bij het Brain & Development Onderzoekscentrum. Daar onderzoeken wetenschappers bij adolescenten wanneer ze risico's nemen, waarom sommige jongeren dat meer doen dan andere, en wat er in de hersenen gebeurt als je een risico neemt. Een bepaalde mate van risicogedrag hoort bij de adolescentie, en met deze les ontdek je waarom dat zo is!

Risicogedrag

Wat is risico?

1a. Wat is volgens jou de kern van een risico nemen? Bedenk samen met degene naast je een omschrijving voor het begrip risico.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1b. Wat bestempel jij als 'risicogedrag'? Geef minstens twee voorbeelden.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1c. Leg uit waarom de volgende drie situaties risicogedrag zijn volgens de definitie die in psychologisch onderzoek wordt gebruikt.

- Een onbekende persoon aanspreken

.....

.....

.....

.....

Risicogedrag

- **Beleggen in aandelen**

- **Op vakantie gaan naar een plek die je niet kent**

De onderzoeker vertelt: wel of geen risico nemen

Onderzoeker Anna: "Niet iedereen neemt evenveel risico's.

Risicogedrag verschilt enorm tussen mensen. Of iemand een risico neemt, hangt van meerdere factoren af. Bijvoorbeeld hoe je de kans inschat dat iets goed of fout afloopt. Maar ook hoe erg de consequenties zijn van je gedrag: hoeveel staat er op het spel en wat kun je ermee bereiken?

Of iemand een risico neemt, hangt ook van het type risico af. Zo zijn er risico's die met je gezondheid te maken hebben zoals roken, of met je veiligheid, zoals roekeloos gedrag in het verkeer. Maar er zijn bijvoorbeeld ook financiële risico's en sociale risico's, zoals iets spannends of gekks doen om erbij te horen. Een risico nemen op een bepaald vlak hoeft niet te voorspellen hoe iemand risico's neemt op een ander gebied.

Andere mensen kunnen invloed hebben op of iemand wel of geen risico neemt. In je eentje zou je misschien niet door rood fietsen, maar doordat je vrienden het ook doen, ga je misschien wel mee."

Risicogedrag

Mijn risicogedrag

2a. Hoe denk jij over risico's nemen? En hoe denk jij dat anderen dat zien? Bespreek dit met degene naast je en luister goed naar elkaar.

Stel elkaar de volgende vragen:

- A) Neem jij wel eens een risico?
- B) Wat maakt dat iets een risico is voor jou?
- C) Vinden jouw ouders dat jij veel risico's neemt, of juist niet?
- D) Ben jij het met ze eens? Waarom (niet)?
- E) Als jij jezelf vergelijkt met je vrienden, vind je dan dat je veel of weinig risico's neemt?
- F) Hoe denk jij dat jouw vrienden je inschatten: als iemand die veel of weinig risico's neemt?
- G) Heb je wel eens iets gedaan wat anderen jou afraadden?
Hoe heeft dat uitgepakt?

2b. Wat concludeer je uit jullie gesprek?

.....

.....

.....

.....

Explore! Deel 1

3. In deze opdracht ga je op zoek naar succesvol risicogedrag.

Kies één van de drie risiconiveaus:

- Niveau I** Voorbeeld presenteren van iemand die een risico heeft genomen dat goed uitpakte;
- Niveau II** Anekdote vertellen over een risico dat jij hebt genomen en wat het opleverde;
- Niveau III** Iets nieuws en uitdagends proberen dat risicovol is, maar dat iets positiefs kan opleveren.

Risicogedrag

Voor niveau I en II geldt:

- Maak een korte presentatie van een paar slides met beeldmateriaal waarin je vertelt:
 - o Wat voor risico of risico's iemand (of jijzelf) nam;
 - o Op welke manier dat positief heeft uitgekapt / wat het heeft opgeleverd.
- Presenteer je voorbeeld of anekdote tijdens de volgende les over risicogedrag.

Voor niveau III geldt:

- Bedenk wat je wilt doen en hoe je het gaat aanpakken. Je mag deze opdracht individueel of met iemand samen uitvoeren.
- Bedenk wat voor positief resultaat het zou kunnen opleveren.
- Leg je idee voor aan je docent, en zo nodig ook aan je ouders.
- Voer de activiteit uit vóór de volgende les over risicogedrag.
- Maak een foto als bewijs dat je de activiteit hebt uitgevoerd, en stuur die naar je docent.

7

Hersenen, hormonen en risicogedrag

4. Bekijk drie filmpjes over de hersenen, hersenonderzoek en hormonen.

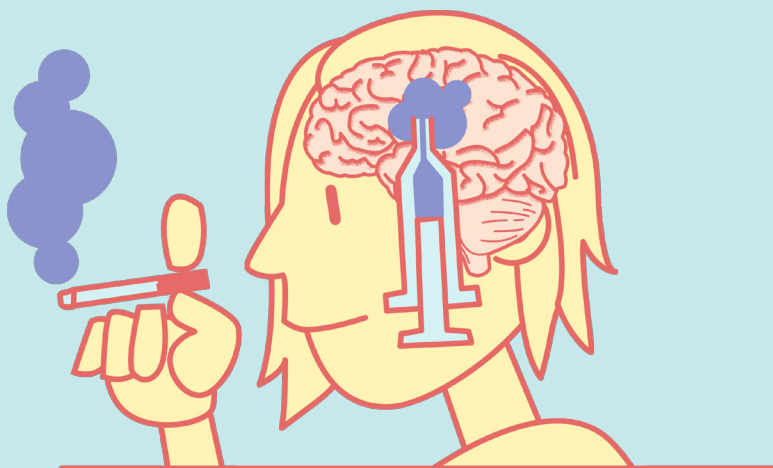
5a. In wetenschappelijke studies wordt wel eens onderscheid gemaakt tussen 'hot risks' en 'cold risks'. Wat denk je dat daarmee bedoeld wordt?

5b. Geef een voorbeeld van wat jij denkt dat een 'hot risk' is, en wat een voorbeeld van een 'cold risk' is.

Risicogedrag

5c. Uit onderzoek van het Brain & Development Onderzoekscentrum bleek dat adolescenten vaker dan volwassenen één van de twee soorten risico namen. Denk je dat ze vaker dan volwassenen een 'hot risk' namen, of vaker een 'cold risk'?

5d. Welke rol zouden hormonen kunnen spelen bij het nemen van 'hot risks' en 'cold risks'?

Risicogedrag

Explore! Deel 2

6a. Als huiswerk kreeg je de opdracht om iets nieuws uit te proberen of om een korte presentatie voor te bereiden over een risico dat jijzelf of iemand anders nam, dat goed uitpakte. Lees na de bespreking daarvan het tekstkader over onzekerheid bij risico's.

De onderzoeker vertelt: wel of geen risico nemen

Onderzoeker Neeltje: "In veel risicosituaties in het echte leven weet je niet wat de kansen op verschillende uitkomsten zijn. Die onzekerheid over kansen wordt in psychologisch onderzoek ambigüiteit genoemd. Van onzekere of ambigue risico's weet je niet hoe je kansen liggen, daar zit een onzekerheid in. Het zijn andere risico's dan bijvoorbeeld gooien met een dobbelsteen of kiezen tussen kop of munt in een gokspel. Want ook al weet je hier niet wat de uitkomst zal zijn – wordt het kop of wordt het munt – je weet in ieder geval wat de kansen zijn: de kans op kop is 50% en de kans op munt is ook 50%. Bij een ambigu risico weet je ook de kans niet: wat is bijvoorbeeld de kans dat je een boete krijgt als je appt tijdens het fietsen?

Uit onderzoek is gebleken dat volwassenen liever kiezen voor een risico waarvan ze de kans wél weten dan voor een ambigu risico waarbij ze de kans niet weten. Adolescenten daarentegen nemen méér onbekende (dus ambigue) risico's dan volwassenen."

6b. Was er bij het uitvoeren van de huiswerkopdracht sprake van een ambigu risico? Leg uit waarom wel of niet.

.....

.....

.....

.....

Risicogedrag

6c. Waarvoor kan het nuttig zijn voor adolescenten dat ze meer ambigue risico's durven nemen dan kinderen of volwassenen?

Stoppen of doorgaan?

7a. Met je klasgenoten ga je een spel 'deal or no deal' spelen. De klas wordt in drie teams verdeeld. Probeer met je team de hoogste score te halen.

Score van het eerste team:

Score van het tweede team:

Score van het derde team:

7b. Lieten de spelers zich beïnvloeden door wat het team wilde?

7c. Was jij het altijd eens met de gemaakte keuzes?

7d. Stel dat jij een speler was geweest. Zou jij je hebben laten beïnvloeden door de groep?

Risicogedrag

De onderzoeker vertelt: wel of geen risico nemen

Onderzoeker Jiska: "Uit onderzoek is gebleken dat adolescenten meer risico's nemen in het bijzijn van leeftijdsgenoten. Maar leeftijdsgenoten kunnen ook een positieve invloed uitoefenen, bijvoorbeeld als ze advies geven om voorzichtig in het verkeer te doen, of om het op te nemen voor een ander. Of bijvoorbeeld om er samen op uit te gaan en nieuwe dingen te gaan verkennen!"

© 2018

Kijk voor meer informatie
op kijkinjebreain.nl

Universiteit Leiden

BRAIN AND DEVELOPMENT RESEARCH CENTER